

วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๑๙๘๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๖ หน้า ๗๐๑

สัญญาในระหว่างกรุงเทพฯ กับกรุงอังกฤษ

ลงชื่อกันที่กรุงเทพฯ ณวันที่ ๑๐ มีนาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๘๗
แต่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันของสัญญาที่กรุงลอนดอน
วันที่ ๙ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๘๘ มีความดังต่อไปนี้

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม กับ สมเด็จพระเจ้ากรุงเกรตบริเตน
แต่ไอร์แลนด์ กับทั้งดินแดนอังกฤษทั้งหลาย แลเปนบรมราชาธิราชแห่ง
ประเทศอินเดีย มีพระราชประสงค์ที่จะให้ความต่าง ๆ ซึ่งเกิดใน
ระหว่างสองประเทศนี้เป็นอันแล้วเสร็จสิ้นไป จึงได้ตกลงกันทำ
หนังสือสัญญานี้ฉบับหนึ่ง แต่ได้ตั้งแต่งผู้มีอำนาจเต็มเพื่อประโยชน์
การทำสัญญานี้ทั้งสองฝ่าย คือ
ฝ่ายสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามนั้น พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวง
เทเวศร์วัชรปราการ เสด็จมาตั้งว่าการต่างประเทศ ฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษนั้น มีเสเตอร์ ราดฟี แปะชิต
อรรคราชทูตวิเศษแลผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายอังกฤษ อีกฝ่ายหนึ่ง
ต่างได้รบหนังสือมอบอำนาจด้วยกันทั้งสองฝ่าย ที่ได้สอบสวน
กันเห็นถูกต้องตามแบบอย่างดีแล้ว จึงได้พร้อมกันตกลงทำสัญญา
นี้ขอความตั้งจะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ รัฐบาลสยามยอมโอนให้แก่รัฐบาลอังกฤษ บรรดาอำนาจ
ชอบธรรม ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานปกครอง บ้องกัน แต่บังคับบัญชาอัน
มีอยู่เหนือเมืองกัตตันตัน เมืองตรังถานู เมืองไทรบุรี เมืองปลิศ แต่เกาะ
ที่เกิดเคียงเมืองเหล่านั้น แต่เขตแดนเมืองที่เข้ามานี้ได้ มีกำหนดไว้ใน
หนังสือสัญญาว่าด้วยเขตแดน ซึ่งติดท้ายสัญญานี้

ข้อ ๒ การโอนที่ว่ามาในข้อ ๑ นั้น จะได้จัดให้สำเร็จภายใน
สามสิบวันตั้งแต่วันที่ได้รติไฟสัญญานี้แล้ว

ข้อ ๓ กรรมการร่วมกันกองหนึ่ง มีพนักงานแต่นายทหารฝ่าย
ไทยและอังกฤษ ซึ่งต้องประสงค์ที่ทำสัญญานี้จะได้ตั้งขึ้นภายใน
หกเดือนตั้งแต่วันที่ได้รติไฟสัญญานี้แล้ว แต่จะให้ไปปักเขตแดน
ที่ตกลงกันใหม่นี้ กรรมการนี้จะได้ตั้งมือ บักบันในฤดูที่จะทำการ
ใดทันที แต่จะให้ทำการตามความที่กล่าวไว้ในสัญญานี้ว่าด้วยเขต
แดนที่ติดท้ายหนังสือสัญญานี้

คนในบังคับฝ่ายสยามซึ่งมีสำนักอยู่ในดินแดนที่กล่าวไว้ในข้อ ๑
นั้น ถ้ามีความประสงค์จะคงเป็นคนสังกัดชาติไทย ก็จะสามารถให้
เป็นได้ แต่ต้องไปตั้งสำนักอยู่ในอาณาเขตสยามภายในเวลาหกเดือน
ตั้งแต่วันที่ได้รติไฟสัญญานี้ แต่ฝ่ายรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน
อังกฤษยอมรับว่าคนเหล่านี้ จะคงเป็นเจ้าของทรัพย์สินอันเคลื่อนที่
ไม่ได้ ซึ่งเขามีอยู่ในดินแดนที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ นั้น

วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๑๒๘๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๖ หน้า ๗๐๓

หนึ่งได้เข้าใจกันทั้งสองฝ่าย ตามอย่างตามธรรมเนียมการเปลี่ยน
อำนาจปกครองบ้านเมือง ว่าบรรดาหนังสืออนุญาตสำหรับทำกิจการ
ต่าง ๆ ในดินแดนที่กล่าวในข้อ ๑ ซึ่งรัฐบาลสยามได้ให้เอง
เห็นชอบในการที่ได้ให้แก่บุคคลภายนอก แต่รัฐบาลสยามถือว่า
ยังใช้ได้อยู่ในวันที่ลงชื่อในสัญญา นั้นนี้ ฝ่ายรัฐบาลของสมเด็จพระ
พระเจ้าแผ่นดินอังกฤษจะยอมถือว่าหนังสืออนุญาตเหล่านั้นใช้ได้ต่อไป
เหมือนกัน

ข้อ ๔ รัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษยอมรับว่า บรรดา
หนังสือของที่ดินแดนต่าง ๆ อันกล่าวในข้อ ๑ ซึ่งเป็นหนังสือรัฐบาล
สยามนั้น รัฐบาลของเฟดเดอเรเตดมาเดสเตรส จะใช้แทนทั้งสิ้น

ข้อ ๕ อำนาจศาลต่างประเทศฝ่ายสยาม ซึ่งได้ว่าไว้ใน

ข้อ ๘ ของหนังสือสัญญา ลงวันจันทร์ เดือนสิบ ขึ้นสอง ค่ำ ปีมแมเบญจศก
จุลศักราช ๑๒๔๕ ตรงกับวันที่ ๓ กันยายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๐๒
กฤตศักราช ๑๘๘๓ นั้น จะต้องใช้ตามสัญญาว่าด้วยอำนาจศาล
ที่คิดทนายหนังสือสัญญานี้ทั่วไปแก่บรรดาคนในบังคับอังกฤษในกรุงสยาม
ผู้ที่ได้จดทะเบียนอยู่ในที่ว่าการกงสุลอังกฤษก่อนวันที่ทำหนังสือสัญญานี้

วิธีอำนาจศาลอย่างนี้ จะเลิกไม่ใช้ต่อไป คือว่าจะเปลี่ยนอำนาจ
ศาลต่างประเทศไปเป็นอำนาจศาลฝ่ายสยามตามระบับเมือง เมื่อ

ได้ประกาศใช้กฎหมายรวม ลักษณะ ต่าง ๆ คือ กฎหมาย ลักษณะอาญาโทษ
กฎหมาย ลักษณะ แห่ง แด การ ค้า ขาย   กฎหมาย ลักษณะ วิธี พิจารณา คดี
แฉก กฎหมาย ลักษณะ พระธรรม นูญ จัต ตัง ค้าต

บรรดาคน ใน บังคับ อังกฤษ ใน กรุง สยาม นอกจาก ผู้ ที่ ว่า มา ข้าง ต้น
นี้ แฉก   จะ ต้อง อยู่ ใน อำนาจ ค้าต ฝ่าย สยาม ตาม ขรรม เนียม ของ บ้าน
เมือง   แฉก ตาม ความ ที่ กล่าว ไว้ ใน สัญญา ว่า ด้วย อำนาจ ค้าต

ขย ๖ คน ใน บังคับ อังกฤษ จะ ได้ มี กรรมสิทธิ์ เหมือน คน ใน พันเมือง
ตลอด ทั่ว กรุง สยาม คือ กรรมสิทธิ์ ใน การ ถือ ทรัพย์สิน ที่ดิน กรรมสิทธิ์
ใน การ ที่ จะ อยู่ ฤา จะ เหวง ไป แห่ง ใด ๆ ได้

คน เหล่า นี้ แฉก ทรัพย์สิน มรดก ของ คน เหล่า นี้   จะ ต้อง เสีย ภาษี อากร แฉก
ด้วย ฤา การ เกณฑ์ ใช้ ราชการ ทุก อย่าง   แต่ ต้อง เป็น ภาษี อากร
แฉก ด้วย ฤา การ เกณฑ์ ที่ ไม่ หนัก ยิ่ง กว่า   ฤา ไม่ ผิด กัน กับ ที่ กฎหมาย
กำหนด ฤา จะ ได้ กำหนด ให้ ใช้ สำหรับ คน ใน บังคับ สยาม   แฉก เป็น ที่
เข้าใจ กัน ชัด เจน ด้วย ว่า ความ ใน หนังสือ สัญญา น้อย ลง วันที่ ๒๐ กันยายน
รัตน โกสินทร์ ศก ๑๑๘๗ ๓๓ ตุลาคม ๑๘๐๐ ซึ่ง จำกัด ภาษี ที่ ดิน มี ให้ เก็บ
เกิน กว่า ศักดิ์ ภาษี สำหรับ ที่ ดิน เช่น เดียว กัน ใน เมือง พม่า ฝ่าย ไต นั้น เป็น
อัน ยก เด็ก เสีย โดย หนังสือ สัญญา นี้

คน ใน บังคับ อังกฤษ ใน กรุง สยาม นั้น จะ ให้ ยก เว้น จาก การ เกณฑ์ เป็น

วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๑๒๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๑ หน้า ๗๐๕

ทหาร บก ทหาร เรือ แต่จะไม่คุ้มเสีย เงิน ซึ่ง บก ภัย ให้ ใช้ ฤา เงิน
ค่าแรง แทน เกณฑ์ กอ ร ทหาร ฤา เงิน ช่วย ในการ ทหาร

ข้อ ๗ ขั้ความ ทั้งปวง ใน หนังสือ สัญญา ใหญ่ น้อย ที่ หาย ที่มี อยู่
แต่ ก่อน ใน ระหว่าง กรุง อังกฤช กับ กรุง สยาม ซึ่ง ไม่ได้ แก้ไข ไว้
ใน หนังสือ สัญญา นี้ ต้อง คง อยู่ เดิม ตาม เดิม

ข้อ ๘ หนังสือ สัญญา นี้ จะ ต้อง รติไฟ ภายใน กำหนด ตั้ง เดือน นับ ตั้ง แต่
วันที่ ลง ชื่อ

หนังสือ สัญญา นี้ ผู้ มี อำนาจ เดิม ทั้ง ลัง ภาย ได้ ตั้ง ชื่อ อด ประทับ ตรา
ไว้ เป็น สำคัญ ได้ เขียน อย่าง ละ สอง ฉบับ ที่ กรุง เทพมหานคร

ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ คฤศต ศักราช ๑๙๐๙
ประทับตรา (เซ็น) เทวะวงษ์ ไร ประการ
ประทับตรา (เซ็น) ราลพี แปะยิต

สัญญาว่าด้วยเขตแดน

ดิก ท้าย หนังสือ สัญญา ลง วันที่ ๑๐ มีนาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗
คฤศต ศักราช ๑๙๐๙

ข้อ ๑ เขตแดน ใน ระหว่าง พระราช อาณาจักร ของ สมเด็จ พระเจ้า
แผ่นดิน สยาม ฝ่าย หนึ่ง กับ ดินแดน ที่ได้ โอน ไป เป็น ของ สมเด็จ